

Till kommunstyrelsen i:

Gävle kommun
Sandviken kommun
Hofors kommun
Ockelbo kommun
Älvkarleby kommun

Krav på höjd ambitionsnivå för kommunal räddningstjänst

Bakgrund

Kommunal räddningstjänst styrs primärt av lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Lag om skydd mot olyckor står inför en större förändring genom Regeringens proposition 2019/20:176 En effektivare kommunal räddningstjänst, som lämnades till Riksdagen den 11 juni 2020, med beslut 21 oktober 2020. Beslutet innebär bland annat:

- En starkare statlig styrning av kommunernas förebyggande verksamhet och räddningstjänst genom ett nytt nationellt mål för den förebyggande verksamheten, tydligare handlingsprogram samt utökad föreskriftsrätt för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).
- En tydligare ledningsorganisation med krav på kommunerna att ständigt upprätthålla en övergripande ledning av räddningstjänsten samt en möjlighet att delegera uppgifter på ett mer flexibelt sätt.
- Förstärkt tillsyn och stöd genom en koncentration till MSB med möjlighet att förelägga kommunerna att avhjälpa brister.
- Möjligheter för MSB att under vissa förhållanden kunna prioritera och fördela tillgängliga förstärkningsresurser ur ett nationellt perspektiv.

Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2021. Kommunerna får dock tid till den 1 januari 2022 för att anta nya handlingsprogram och uppfylla kravet på att ständigt upprätthålla övergripande ledning av räddningstjänsten.

Riksdagen fattade beslut om lagändringen vid sammanträdet 21 oktober 2020.

Övergripande ledning

Förändringarna i lagen medför krav på ambitionshöjning för Gästrikre Räddningstjänst. Av ovanstående punkter är det framförallt krav på att upprätthålla övergripande ledning av räddningstjänsten som kommer påverka verksamheten. Med övergripande ledning menar lagstiftaren ett system för ledning som omfattar tekniska system, förhållningssätt, organisation och grundläggande principer för hur arbetet ska bedrivas, till exempel definiering av befattningar, fördelning av befogenheter, grunder för ledarskap och principer för utförande av räddningstjänstuppdraget.

Sedan november 2019 har Gästrikre Räddningstjänst en avsiktsförklaring tillsammans med Räddningstjänsten Dala-Mitt om samarbete med ledningssystem. I avsiktsförklaringen omfattas även räddningstjänsten i Smedjebacken respektive Rättviks kommuner. I april 2020 beslutade respektive direktions om systemets konstruktion som innebär samarbete i ledningsfunktionerna 3, 4 och 5. Respektive organisation ska därutöver ha förmågan till ledningsnivå 1 och 2. Samarbetet benämns Räddning i Samverkan (RiS). Förklaring av de olika ledningsnivåerna beskrivs nedan. Övergripande ledning brukar delas upp i två delar, systemledning, och insatsledning.

Systemledning

Systemledning innebär att kontinuerligt utöva normativ och strategisk ledning av räddningstjänsten. Det system som leds definieras som Gästrikre Räddningstjänst samtliga resurser inom givna kommuner. Samtliga resurser står till systemets förfogande och leds av ledningsnivå 5. Systemledningen är ständigt bevakad av ledningsnivå 4 och utförs inom fastställd ram. Systemledningen avses genomföras genom Räddning i Samverkan.

Insatsledning

Insatsledning innebär att på skadeplats leda och fördela arbetet. Ledningsnivå 1 är första nivån av insatsledning och finns på alla insatser. Insatsledningen kan också larmas efter fastställda larmplaner via SOS Alarm eller när ledningsnivå 4 ser behov av utökad ledningsbehov. Ledningsnivå 2 och 3 är andra respektive tredje nivån av insatsledning. Ledningsnivå 3 är den högst beslutande ledningsnivån inom insatsledning.

Ledningsnivå 5

Ledningsnivå 5 innebär ansvar för att systemet ständigt är ändamålsenligt ordnat utifrån räddningstjänstens handlingsprogram. Ledningsnivå 5 utövar systemledning genom räddningschefens mandat. Ledningsnivå 5 ansvarar för att kontinuerligt definiera organisationens roll i förhållande till situationen och andra organisationers verksamhet.

Ledningsnivå 4

Ledningsnivå 4 arbetar på uppdrag av räddningschefen, för att kontinuerligt arbeta med systemledning och normativ ledning inom Gästrikre Räddningstjänst och samverkande organisationer. Vid räddningsinsatser genomför ledningsnivå 4 den första analys av resursbehov. Omvärldsbevakning för medlemskommunerna egen och samverkande kommuner, vad gäller eventuell påverkan på kommunerna utförs av ledningsnivå 4.

Ledningsnivå 3

Ledningsnivå 3 kan arbeta med yttre ledning av räddningsinsats och inre ledning för att stötta organisationen i beredskapsproduktion och vid räddningsinsats. Förbundsövergripande ledningsfunktion med möjlighet att agera in i samverkande organisationer.

Ledningsnivå 2

Ledningsnivå 2 arbetar med att leda en eller flera enheter på mer komplexa insatser eller där samverkansbehovet är stort. Ledningsnivå 2 kan agera räddningsledare eller skadeplatschef vid mer komplexa insatser. Förbundsövergripande ledningsfunktion med möjlighet att agera in i samverkande organisationer.

Ledningsnivå 1

Ledningsnivå 1 arbetar med att leda en enskild enhet på mindre insatser. Ledningsnivå 1 kan agera som sektorsansvarig vid mer komplexa insatser eller i annan roll som räddningsledaren bedömer vara lämplig för aktuell insats.

Finansiering

Lagändringen innebär att det ställs nya krav på kommunerna. Enligt den kommunala finansieringsprincipen ska staten därför kompensera de nya kraven och ambitionshöjningen. Finansieringen föreslås ske genom att öka de allmänna bidragen till kommunerna med 45 miljoner, nationellt sett. Detta medför att cirka 4,60 kronor per kommunmedborgare öronmärks för kommunerna att bedriva övergripande ledning för kommunal räddningstjänst.

Gästrike Räddningstjänst vill med denna skrivelse säkerställa att avsatta statliga medel för att kompensera kommunerna tillförs till Gästrike Räddningstjänsts arbete att upprätthålla ständigt övergripande ledning. Utan kompensation enligt ovan kommer Gästrike Räddningstjänst behöva omfördela resurser för att från och med 1 januari 2022 uppfylla kraven. Detta skulle kunna medföra att Gästrike Räddningstjänst förmåga för dels förebyggande arbete dels räddningstjänst försämras och riskerar att inte uppfylla lag om skydd mot olyckors syfte att bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Frågor hänvisas till Räddningschef, Robert Strid.

Med vänlig hälsning,

Robert Strid
Räddningschef
026 -17 96 34

Emma Axelsson
Verksamhetsstrateg